

NOVEMBER 2013

- 1. 11. 1553** – v Bratislave zomrel **František Révai**, turčiansky, župan, kráľovský personál a uhorský vicepalatín, jeden z prvých stúpecov Reformácie v Uhorsku, priateľ A. Turza, P. Peréniho, F. Náriho, pánov zo Žerotína a Pernštejna – podporovateľov reformačného učenia, autor rukopisných záznamov o súvekom politickom dianí v Uhorsku, ochranca protestantizmu, r. 1548 vyšetrovaný pre sympatie k nemu; ovplyvnený kalvinizmom, korešpondoval o niektorých teologických otázkach s M. Lutherom (460. výročie)
- 3. 11. 1743** – v Kežmarku sa narodil **Ján Samuel Kriebel**, evanjelický kňaz, senior, filantrop, vychovávateľ a pedagóg súkromných i cirkevných škôl, spoluzakladateľ progresívnej súkromnej školy v Lomničke, propagátor praktického vzdelávania a prípravy na povolanie a život, objaviteľ neznámeho životopisu Gabriela Bethlena v keményiovskej knižnici (270. výročie)
- 5. 11. 1618** – v Bytči zomrel **Eliáš Láni**, evanjelický kňaz, teológ, trenčiansky senior, superintendent Trenčianskej, Oravskej a Liptovskej stolice, jeden zo zakladateľov samostatnej cirkevnej organizácie ev. a. v. cirkvi v Uhorsku, reformačná osobnosť európskeho formátu, predstaviteľ ortodoxného luteranizmu, autor duchovnej poézie a nábožných piesní, teologických, a apologetických prác, homiletik, zakladateľ tlačenej homiletickej literatúry na Slovensku, spoluvydavateľ Lutherovho katechizmu, osnovateľ cirkevného zákonodarstva, čelná osobnosť žilinskej synody r. 1610, dvorný kazateľ a blízky spolupracovník palatína Juraja Turza, vedúca osobnosť literárneho humanizmu na Slovensku na prelome 16. a 17. storočia (395. výročie)
- 6. 11. 1678** – v Beluši – Hloží sa narodil **Ján Turzo-Nosický**, evanjelický kňaz, pedagóg, rektor v Žiline a Trenčíne, kazateľ v Súľove, náboženský spisovateľ, autor pohrebných kázní, príležitostných veršov, teoretik gramatiky, najbližší spolupracovník Mateja Bela pri tvorbe *Notícií Trenčianskej stolice*, autor dizertácie venovanej Štefanovi Petrócimu, predsedajúcemu ružomerskej synody (335. výročie)
- 9. 11. 1918** – v Pukanci sa narodil **Samuel Velebný**, evanjelický kňaz, predstaviteľ obrodného procesu v SECAV r. 1968, v 40. a 60. rokoch perzekvovaný a väznený (95. výročie)
- 10. 11. 1483** – v Eislebene sa narodil **Martin Luther**, teológ, kazateľ, vysokoškolský učiteľ a reformátor, prekladateľ Biblie a tvorca spisovného nemeckého jazyka – ústredná postava Reformácie a jedna z najvýznamnejších duchovných osobností v dejinách ľudstva (530. výročie)
- 11. 11. 1838** – v Starej Pazove (Vojvodina, Srbsko) sa narodil **Bohdan Martin Kutlík**, evanjelický kňaz, náboženský spisovateľ, publicista, prispievateľ do národnej a cirkevnej tlače, redaktor *Evanjelického cirkevníka*, statkár, propagátor včelárstva a moderných metód hospodárenia, člen Matice slovenskej a Muzeálnej slovenskej spoločnosti, autor dejín českého ev. a. v. cirkevného zboru v Křížliciach (175. výročie)
- 11. 11. 1873** – v Košariskách-Priepasnom sa narodil **Igor Branislav Štefánik**, evanjelický kňaz na Dolnej zemi, organizátor slovenskej ev. a. v. cirkvi na rumunskom a srbskom území, čelná osobnosť politického, kultúrneho a hospodárskeho života dolnozemskej Slovákov, pre

svoje národné aktivity a povedomie počas I. svetovej vojny perzekvovaný uhorskými úradmi (140. výročie)

13. 11. 1903 – v **Moravskom Lieskovom sa narodil Štefan Adamovič**, evanjelický kňaz, cirkevný historik, autor dejín evanjelických cirkevných zborov v Moravskom Lieskovom, Turíčkach, Kraskove a histórie Novohradského seniorátu, prekladov diel J. Simonidesa, životopisov evanjelických osobností, učebnice dejepisu pre stredné a meštianske školy (110. výročie)

13. 11. 1933 – v **Prahe zomrel Pavel Bujnák**, evanjelický kňaz, literárny historik a kritik, estetik, prekladateľ, knihovedec, životopisec K. Kuzmányho, bádateľ slovenského literárneho romantizmu a diela P. O. Hviezdoslava, predseda literárnohistorického odboru Učenej spoločnosti Šafárikovej, člen a funkcionár ďalších odborných a vedeckých ustanovizní (80. výročie)

18. 11. 1943 – v **Bratislave zomrel Miloš Ruppeltdt**, hudobný pedagóg a teoretik, dirigent, organizátor hudobného života, prekladateľ, skladateľ a upravovateľ zborových skladieb vrátane cirkevných, vydávaných v Transociu, zbormajster viacerých významných telies doma i v zahraničí, o. i. Tatrano, Spolku evanjelických mužov a mladíkov, Bratislavy, Legionára, zakladateľ a dirigent Speváckeho zboru slovenských učiteľov, dirigent slovenskej filharmónie, riaditeľ a spoluzakladateľ Hudobnej školy pre Slovensko a viacerých stavovských spolkov, riaditeľ Rádiojournalu Bratislava a Slovenského autorského zväzu (70. výročie)

20. 11. 1828 – v **Křížliciach (Česko) zomrel Ján Molnár**, evanjelický kňaz, senior, autor duchovných piesní, budovateľ českej evanjelickej a. v. cirkvi po vydaní tolerančného patentu, zakladateľ významného rodu evanjelických duchovných (185. výročie)

21. 11. 1828 – v **Skalici sa narodil Michal Kútsky**, učiteľ, zbormajster, organista v Skalici, Banskej Bystrici, Žiari nad Hronom, Békešskej Čabe a Brezovej pod Bradlom; autor rozsiahlej partitúry k Evanjelickému zpěvníku, zakladateľ a vedúci miešaného zboru a sláčikovej kapely na Brezovej pod Bradlom (185. výročie)

22. 11. 1933 – na **Starej Turej zomrela Miloslava Hermína Moštenanová**, kultúrno-osvetová pracovníčka, funkcionárka Živeny, výšivkárka, publicistka, autorka prvého životopisu K. Royovej, na účely vybudovania sirotinca na Starej Turej darovala vlastný dom (80. výročie)

23. 11. 1788 – v **Rintelne (Nemecko) zomrel Gottfried Schwarz**, evanjelický kňaz, senior, pedagóg, spisovateľ, autor prác venovaných náboženskej, pedagogickej, historickej i aktuálnej spoločenskej problematike vo vzťahu k súvekému Uhorsku (225. výročie)

23. 11. 1898 – v **Martine zomrel Juraj Šoltés**, učiteľ, národný buditeľ, stúpenec spisovnej slovenčiny, zakladateľ spolkov miernosti v Turci a podporovateľ slovenského ochotníckeho divadla v Liptovskom Mikuláši, zakladateľ nedeľnej školy a Čitateľského spolku v Mošovciach, dopisovateľ národnej tlače, predseda Vdovsko-sirotského ústavu evanjelických učiteľov turčianskych (115. výročie)

26. 11. 1858 – v **Starej Turej sa narodila Mária Royová**, hudobná skladateľka, autorka duchovných piesní, súborne vydaných vo viacerých spevníkových tituloch, hudobných úprav

biblických textov a žalmov, náboženskej poézie, prekladateľka, zberateľka ľudových piesní (155. výročie)

26. 11. 1903 – v **Liptovskom Mikuláši-Palúdzke sa narodil Andrej Kostolný**, pedagóg, básnik, literárny historik, prekladateľ, editor diela P. O. Hviezdoslava a autor monografie o jeho tvorbe, redakčný zostavovateľ antológií poézie (110. výročie)

28. 11. 1993 – v **Bratislave bol do užívania slávnostne uvedený *Evanjelický spevník*** (20. výročie)

29. 11. 1778 – na **Vyšnej Boci zomrel Pavol Doležal**, evanjelický kňaz, pietista, osvietenec, jazykovedec, autor prvej slovenskej gramatiky, duchovných piesní, nábožensko-výchovnej literatúry, prekladateľ a vynálezca (235. výročie)

29. 11. 1938 – **Spolok evanjelických a. v. kňazov na Slovensku (SPEVAK) vydal *Pamätný spis slávnej Slovenskej vláde v Bratislave***, v ktorom vymenoval cirkevné, duchovné, školské a finančné potreby evanjelikov na Slovensku; dokument adresovaný autonómnej vláde podpísali aj najvyšší ordinovaní i neordinovaní predstavitelia cirkvi (75. výročie)